

Investeren in een duurzame veehouderij

‘Zegt u maar hoe’

Een sterke veehouderijsector die de toekomst aankan. Dat is het uitgangspunt van boeren, hun adviseurs, de agri & food-industrie, het onderzoek en de overheid. Alle neuzen moeten dezelfde kant op komen te staan en dat is een grote uitdaging, aldus Mark de Bode, beleidscoördinator Kennis bij het ministerie van Economische Zaken, en Geert van der Peet, themaleider Duurzame Veehouderij bij Wageningen Universiteit.

et roer moest wel om. De wijze waarop het bedrijfsleven, het onderzoek en de overheid samenwerkten was aan vernieuwing toe. Een structuur

waarin de overheid de lijnen uitzet, het onderzoek bekijkt wat wel en niet kan en de veehouderijsector ten slotte de vernieuwingen ten uitvoer moet brengen, is niet meer van deze tijd. Een werkwijze waarin regels van boven af worden opgelegd, motiveert veehouders, hun adviseurs en de andere schakels in de productieketen onvoldoende om te werken aan duurzaamheid. “Daarnaast waren wij erg versnipperd bezig: als je aan het milieu werkte, kachelde het dierenwelzijn achteruit. Bovendien werd te weinig rekening gehouden met de economie van de keten”, vertelt Geert van der Peet van Wageningen Universiteit. Daar moest verandering in komen. De agri & food-sector is een van de pijlers onder de Nederlandse economie. Het is een innovatieve, krachtige sector die in staat is om verder te groeien om zo nog belangrijker te worden voor Nederland. Om die reden heeft het kabinet de sector aangewezen als ‘topsector’. Mark de Bode van het ministerie: “Voor ons is het belangrijk dat we met zijn allen de schouders eronder zetten: geen overheid versus bedrijfsleven, maar overheid mét bedrijfsleven.”

Omdat een topsector zelf het best weet hoe zij kan innoveren en groeien, ligt het voor de hand dat het bedrijfsleven mede de agenda opstelt. De veehouders met hun adviseurs en toeleverende en verwerkende industrie staan voortaan dus mede aan het roer. En bij de uitvoering heeft de veehouderijketen zelfs de regie, waarbij de overheid en het onderzoek faciliteren. Dit klinkt heel mooi, maar het vergt een grote omschakeling van alle partijen: zowel van de veehouders en hun adviseurs als van het onderzoek en de overheid.

Momenteel bevinden we ons in de omschakelfase.

Al veel bereikt

De veehouderij bepaalt voortaan dus zelf hoe zij wil bouwen aan duurzame ketens. Er liggen maatschappelijke uitdagingen op het gebied van diergezondheid, diervoeding, fokkerij en milieu bij een gezonde economie van de sector. En dat geldt voor de sectoren rundvee, varkens, pluimvee, vleeskalveren, konijnen en kweekvissen. Dat er nog veel moet gebeuren is duidelijk, maar er is ook al heel veel gebeurd vanuit de Uitvoeringsagenda Duurzame Veehouderij. Daar willen De Bode en Van der Peet niet aan voorbijgaan. “Een groot compliment richting de sectoren en met name voor veehouders en hun adviseurs is op zijn plaats. Ook als onderzoek en overheid zouden we hier meer bij mogen stilstaan.” Zo is het dierenwelzijn in de afgelopen jaren enorm verbeterd (onder andere groepshuisvesting voor zeugen), worden bij bijna alle nieuwbouw de maten uit de Maatlat Duurzame Veehouderij gebruikt, zijn veel varkensbedrijven gestopt met het castreren van de beerbiggen en is het antibioticumgebruik in de vleeskuiken-, kalver- en varkenshouderij met meer dan de helft gereduceerd. En volgens de laatste cijfers heeft de veehouderij haar ammoniakuitstoot al met 70 procent teruggebracht. Dit zijn enorme stappen vooruit op de duurzaamheidsladder.

Stilstaan is geen optie

De maatschappelijke vraagstukken zijn groot en de veehouderijsectoren hebben in het afgelopen decennium hard gewerkt aan de verduurzaming van hun bedrijven. Maar we zijn er nog niet. “Als de Nederlandse veehouderijsector haar leidende positie in de wereld wil behouden, zullen we nog duurzamer moeten werken. Voor een exporterend

land als Nederland zijn zaken als diergezondheid en de voetafdruk op het milieu van cruciaal belang”, aldus De Bode.

Deze special geeft een overzicht van lopende projecten voor een verdere verduurzaming van de veehouderij, de stand van zaken en de partijen die samenwerken aan hetzelfde doel. Op verschillende terreinen is het roer al om: het agrarische bedrijfsleven stelt samen met de overheid en het onderzoek de prioriteiten, waarbij de overheid erop toeziet dat politieke afspraken worden meegenomen. “Dan is er nog een zorg”, zegt Van der Peet. “De overheid, het onderzoek, het bedrijfsleven en maatschappelijke groeperingen zitten inmiddels grotendeels op één lijn, maar de adviseurs (erfbetreders) en hun veehouders voelen zich nog te weinig betrokken. Wij zouden deze

groep nadrukkelijker bij onze topsector willen betrekken. Erfbetreders zijn zeer belangrijk voor het welslagen van de transitie naar een duurzame veehouderij. Zij komen tenslotte op alle boerenerven en adviseren veehouders over investeringen voor een duurzame bedrijfsvoering. Adviseurs zijn een heel belangrijke partij in de keten.”

Zeg maar hoe

De Bode en Van der Peet willen dat adviseurs en veehouders zich meer verbonden voelen met de topsectorenagenda. Hoe gaan zij de adviseurs en hun veehouders erbij betrekken? Van der Peet antwoordt in lijn met de nieuw ingeslagen weg: “Dat zouden dierenartsen, voeradviseurs, fokkerijadviseurs en alle andere erfbetreders zelf moeten aangeven. Ik wil graag intensiever samenwerken

SAMEN DE SCHOULDERS ERONDER

Onderzoek, overheid en bedrijfsleven (waaronder adviseurs en veehouders) gaan voortaan samen de uitdaging aan.

Illustratie: Henk van Ruitenbeek

en deze partijen oproepen om te laten weten hoe zij het liefst betrokken willen worden bij de agenda naar een duurzame veehouderij.” De Bode voegt toe dat adviseurs hun ideeën en ambities kunnen bespreken met het Topconsortium Kennis en Innovatie (TKI). “Het TKI kan helpen bij het realiseren van de ambities.”

Contact

ir. Mark de Bode
E m.j.c.debode@minez.nl

ir. Geert van der Peet
T 0320 238 070
E geert.vanderpeet@wur.nl

dr. ir. Kees de Gooijer
T 0317 487258
E kees.degooijer@wur.nl

www.tki-agrifood.nl

De Publiek-Private Samenwerking (PPS) binnen het thema duurzame veehouderij betreft de sectoren: melkvee, varkens, pluimvee, kalveren. Per sector worden de volgende thema's opgepakt: gezondheid, (dier)voeding, fokkerij en milieu en mineralen.

Het gaat over de boterham van ondernemers

Kees de Gooijer, directeur Topconsortium voor Kennis en Innovatie Agri & Food TKI: “Je kunt als overheid nog zoveel beleid maken, maar als er geen ondernemers zijn die bewegen, kun je het wel vergeten. Alles begint en eindigt met die ondernemers: De vernieuwingen moeten van hen komen, die vernieuwingen worden vervolgens samen met de overheid en het onderzoek gerealiseerd en ten slotte zijn het weer de ondernemers die ermee moeten werken. Voor deze groep bedrijven is het topsectorenbeleid dan ook heel belangrijk; ik denk dat wij als overheid en wetenschap die ondernemers nog te veel onderschatten.

Aan ondernemers met vernieuwende plannen kan ik alvast zeggen dat er in 2014 weer een call komt voor het indienen van projecten voor medefinanciering. De uitgekozen projecten kunnen dan in 2015 van start. Bij de honorering van de projecten letten we erop dat die aansluiten bij de doelstellingen van de topsector Agri & Food en veel innovatieve kwaliteit hebben.”

TOPSECTOR AGRI&FOOD
DUURZAME VEEHOUDERIJ